

De voorzitter van Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de statengriffier

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Rapportage commissie van Aartsen mbt VTH stelsel	33862		

Middelburg, 9 maart 2021

Geachte voorzitter,

De commissie van Aartsen heeft op verzoek van de staatssecretaris van I&W onderzoek gedaan naar de het stelsel voor vergunningverlening, toezicht en handhaving milieuwetgeving. Deze week heeft de voorzitter van de commissie, de heer J. van Aartsen, het rapport overhandigd aan de staatssecretaris en heeft de staatssecretaris het rapport naar de Tweede Kamer gestuurd. Met deze brief informeren wij u hierover.

De commissie concludeert in haar rapport dat het stelsel niet goed functioneert en niet voldoet aan de oorspronkelijke bedoeling. De verbeteringen in de toepassing en uitvoering van het omgevingsrecht sinds de inrichting van het stelsel leveren onvoldoende resultaat op. Het stelsel wordt -nog steeds- gekenmerkt door fragmentatie en vrijblijvendheid. Het belangrijkste gevolg is dat omgevingsdiensten hun rol niet kunnen invullen zoals de bedoeling is. De commissie beveelt ter verbetering tien maatregelen aan namelijk:

- a. De ondergrens voor de omvang van de omgevingsdiensten verhogen
- b. Kwaliteit verbeteren en afstemmen op aard van inrichtingen
- c. Meer prioriteit, capaciteit en inzet voor strafrechtelijke handhaving en vervolging.
- d. Hetzelfde basistakenpakket voor elke omgevingsdienst
- e. Landelijke normfinanciering in plaats van lokale outputfinanciering
- f. Verplichting tot informatie-uitwisseling en investeren in kennisontwikkeling en kennisdeling
- g. Eén uitvoerings- en handhavingsbeleid, en één uitvoeringsprogramma op basis van één risicoanalyse per regio
- h. Versterking van de positie van de directeur door verplicht mandaat en herzien van de benoemingsprocedure
- i. Inrichten van Rijkstoezicht op omgevingsdiensten
- j. Advisering en uitvoeringstoets door omgevingsdiensten over omgevingsplannen.

De uitwerking van dit advies is aan het volgende kabinet. De Staatssecretaris zegt in haar brief aan de Tweede Kamer: "Gezien de urgentie van het onderwerp zal ik de ambtelijke voorbereiding met de verschillende partijen daarvoor snel opstarten, zodat een volgend kabinet in overleg met de partners spoedig tot vervolgstappen kan komen". De gevolgen voor de Provincie Zeeland zullen dan duidelijk worden.

Reacties op rapport

Brief staatssecretaris naar Tweede kamer (zie bijlage)

De Staatssecretaris heeft het rapport aan de Tweede kamer aangeboden. Daarin refereert ze aan het recent opgestelde Nationaal Milieubeleidskader waarin ze stelt dat milieuverliezen door vervuiling, uitputting of anderszins moeten worden voorkomen om latere saneringskosten te vermijden. Een goed werkend VTH stelsel is daar een cruciaal voorwaarde voor. Daarom heeft ze de commissie van Aartsen verzocht een diepgaande analyse te doen naar dit systeem.

De staatssecretaris vindt de door de commissie voorgestelde stevige maatregelen helder onderbouwd en herkenbaar. Ze ziet daarbij ook een belangrijke rol weggelegd voor het Rijk in aanvulling op het primaire toezicht door provincies en gemeenten. Ook vindt ze met de commissie dat mensen, middelen en taken in balans moeten zijn. Dat is nu niet het geval.

De staatssecretaris meldt dat zij gezien de urgentie van het onderwerp de ambtelijke voorbereiding met de verschillende partijen snel zal opstarten, zodat een volgend kabinet in overleg met de partners spoedig tot vervolgstappen kan komen.

Gemeenten (zie bijlage)

Op de website gemeente.nu (een uitgave van SDU) reageert de betrokken wethouder Buijtelaar. Hij vindt het advies om de omgevingsdiensten meer op afstand van gemeenten te zetten onterechte en ongewenste en centralisatiedrift. De vrees dat Van Aartsen meer centralisatie zou adviseren, is daarmee uitgekomen. Volgens Buijtelaar verdient de regionale samenwerking in omgevingsdiensten de kans om te groeien. De huidige structuur biedt een oplossing voor het vraagstuk dat kleinere gemeenten onvoldoende kennis hebben van handhaving om hun moeilijke taken goed uit te voeren. Gemeenten hebben geen behoefte aan gecentraliseerd milieutoezicht, wél aan voldoende geld en mensen om die taak fatsoenlijk uit te kunnen voeren. Het zou een zwalkend beleid zijn, als daar nu weer centralistische trekjes bij komen. Het zou beter zijn als het Rijk de decentrale VTH-uitvoering actiever zou ondersteunen.

IPO (zie bijlage)

Het IPO vindt dat het stevige rapport van Van Aartsen een impuls kan geven aan toezicht. Na een eerste scan van het rapport geven de provincies graag de volgende punten mee aan het Rijk om op te pakken:

1. We moeten inzetten op kennis, kwaliteit en robuustheid van de omgevingsdiensten.
2. Zorg er voor dat een robuust takenpakket is belegd bij de omgevingsdiensten.
3. Regel toezicht op de omgevingsdiensten via visitaties (net als bij ziekenhuizen), niet via de ILT. Dit mag niet vrijblijvend zijn en visitaties moeten transparant en openbaar zijn.
4. Er moeten vanzelfsprekend wel voldoende financiële middelen zijn om robuust te kunnen opereren. Dat het Rijk als stelselverantwoordelijke hieraan bijdraagt is logisch.

Door deze adviezen adequaat op te pakken kan het VTH stelsel in zijn geheel bijdragen aan een veilige en gezonde omgeving. Daar maken de provincies zich hard voor.

Relatie verkenning uitvoering milieutaken

De Provincie Zeeland verkent op dit moment hoe de Provincie waar mogelijk met andere partijen de milieutaken zo robuust mogelijk kan vormgeven. Het rapport van de commissie van Aartsen is onderdeel van deze verkenning. Hoe de adviezen en de uitwerking door het volgende kabinet hierin meegenomen moeten worden bespreken we graag binnenkort in een sessie met Provinciale Staten en de verkenner.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

Bijlagen:

1. rapport commissie van Aartsen
2. brief van de staatssecretaris aan de Tweede Kamer
3. reactie IPO
4. reactie gemeenten

U wordt verzocht om in uw correspondentie steeds het zaaknummer te vermelden.